

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 13 april 1920 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 11, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar, punkt 6.
(2:a avd.)

Uti en till riksdagen den 13 januari 1920 avlämnad, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 11, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 5 december 1919, föreslagit riksdagen att i de i berörda protokoll närmare angivna, under 14 särskilda punkter upptagna ärenden medgiva försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

1) Beträffande de under punkterna 1—5 samt 7—14 upptagna framställningar har riksdagen redan fattat beslut, varom utskottet härigenom velat

erinra.

2) I punkten 6 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan kronoegendomen 1 mantal Risinge nr 1 i Kristdala socken av Kalmar län blivit genom ägostyckning delad i sju lotter i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag,
dels huvudgården må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor,

[6¹].]

¹) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

dels ock övriga sex lotter må försälas var för sig enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, under förbehåll vid försäljningen av varje av de sju lotterna om rätt för köpare av särskilt utstämplad skog att före den 1 april 1921 utan ersättning till lottens innehavare avverka och avforsla samma skog.

Vid i augusti 1916 å ifrågavarande kronoegendom verkställd arrendeuppskattning och saluvärdering anhöllo samtliga densamma underlydande torpare och lägenhetsinnehavare att få friköpa av dem innehavda områden. Uppskattningsmännen tillstyrkte dessa framställningar samt uppgjorde följande förslag till egendomens styckning:

	Areal i hektar.	Saluvärde i kronor.	
		Summa.	Därav för växande skog.
Huvudgården	132.655	61,120	47,209: 76.
Svarvartorp	20.718	15,930	12,387: 26.
Stora Nyttorp	66.067	53,680	47,563: 96.
Björkeryd	60.478	41,340	35,514: 98.
Nybygget	59.749	53,690	48,403: 54.
Lilla Nyttorp	12.262	6,900	6,201: 47.
Stjärneberg	9.300	1,235	817: 60.
Summa	361.229	233,895	198,098: 57.

Efter det emellertid vederbörande jägmästare framhållit, att enligt uppskattningsmännens förslag på varje torp och lägenhet skulle komma så stora skogstillgångar, att försäljningsprisen måste ställa sig alltför höga, för att torparna och lägenhetsinnehavarna skulle kunna inköpa sina jordlotter, framställde överjägmästaren i distriktet, i syfte att möjlighet härtill skulle kunna beredas dem, — under förordande av egendomens styckning och försäljning i ovan angivna sju lotter — förslag om utsyning och försäljning för kronans räkning av ett betydande virkesbelopp å densamma. Förbehåll borde enligt överjägmästarens förslag vid lotternas försäljning sedermera göras om rätt för köpare av sådan särskilt utstämplad skog att intill den 1 april 1921 utan ersättning till de särskilda lotternas köpare avverka och avforsla densamma.

Sedan domänstyrelsen med anledning härav anmodat vederbörande att under år 1918 verkställa utstämpling av den skog å egendomen, som — med hänsyn till skogsvårdens fordringar och med iakttagande, att fullt tillräcklig husbehovsskog för respektive salulotter kvarlämnades — kunde och borde borttagas, utstämplades skog till värden av för

huvudgården 32,219 kronor 44 öre, för Svarvartorp 8,116 kronor 89 öre, för Stora Nyttorp 39,779 kronor 32 öre, för Björkeryd 29,232 kronor 63 öre, för Nybygget 40,968 kronor 33 öre och för Lilla Nyttorp 5,193 kronor 30 öre. Därefter återstående saluvärden borde enligt överjägmästaren jämnas till följande belopp, nämligen för huvudgården 28,900 kronor, för Svarvartorp 7,810 kronor, för Stora Nyttorp 13,900 kronor, för Björkeryd 12,110 kronor, för Nybygget 12,720 kronor, för Lilla Nyttorp 1,710 kronor och för Stjärneberg 1,235 kronor eller tillhopa 78,385 kronor.

Domänstyrelsen har biträtt förslaget om försäljning av hela egendomen uppdelad i sju lotter på sätt uppskattningsmännen föreslagit. Mot de föreslagna saluvärdena har styrelsen ej haft något att erinra. De sex torplägenheterna borde enligt styrelsens mening upplåtas enligt de för egnahemsupplåtelser gällande grunder samt huvudgården utbjudas å offentlig auktion.

Enligt vad utskottet från domänstyrelsen inhämtat har den å egendomen på sätt ovan nämnts utstämplade skogen redan försålts och i det närmaste även avverkats.

Utskottet.

Utskottet kan till en början icke underlåta uttala, att det synts utskottet, som hade med den sålunda träffade dispositionen av egendomens omfattande skogstillgångar bort anstå i avvaktan på avgörandet av försäljningsfrågan, så att riksdagen haft möjlighet att bedöma denna fråga jämväl med hänsyn till egendomens skick före den verkställda skogsavverkningen. Angelägenheten härav har synts utskottet så mycket större som enligt utskottets mening lämpligheten av egendomens försäljning kunnat starkt ifrågasättas, därest nämnda avverkning icke ägt rum.

Även i det läge, frågan om egendomens disposition nu befinner sig, kunna enligt utskottets mening vissa betänkligheter resas mot en försäljning av egendomen på sätt föreslagits. Särskilt torde de torplägenheterna tillagda, i förhållande till deras odlade jord alltför stora avverkade skogsområden — vilka givetvis icke obetydligt inverkat på köpeskillningarnas belopp, men vilka under en längre följd av år icke kunna påräknas lämna något direkt ekonomiskt utbyte — enligt utskottets uppfattning för torparna komma att verka betungande i fråga om amortering och förräntning av det i lägenheterna nedlagda kapitalet.

Med hänsyn emellertid till att samtliga torpare gjort framställning om att få inköpa sina lägenheter har utskottet — oaktat ovan uttalade betänkligheter — icke velat motsätta sig det nu framlagda förslaget. Samtidigt vill utskottet emellertid, i anledning av ovanberörda skogs-

försäljning, frambålla angelägenheten därav, att för framtiden sådana, av en god skogsvård ej oundgängligen betingade åtgärder, vilka kunna, på sätt i det nu föreliggande fallet skett, föregripa riksdagens fria prövningsrätt, icke från skogsförvaltningens sida vidtagas före en försäljningsfrågas avgörande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 april 1920.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: Herr greve Hamilton, Ericsson Aaby, Hellström, Träff, Ingeström, greve Wachtmeister, Lindskog, Öberg, Sjöblom, Olsson i Broberg, Johansson i Uppmälby, Lundström, Sävström, Dalberg, Hagfält och Flognfält.

Reservation

av herr *Hamilton* mot vissa delar av utskottets motivering samt av herr *Johansson* i Uppmälby, som yrkat avslag å Kungl. Maj:ts proposition.
